

FREDNINGSNÆVNET FOR SYDJYLLAND, NORDLIG DEL

sydjyllandnord@fredningsnaevn.dk

[fredningsnaevn.dk/fredningsnaevnene/sydjylland-nordlig-del/](mailto:sydjyllandnord@fredningsnaevn.dk)
c/o Retten i Kolding, Kolding Åpark 11, 6000 Kolding

Den 23. juni 2025

FN-SJN-24-2022 afgørelse om at der ikke skal udarbejdes en miljøvurdering af forslaget om fredning af Lyngbos Hede.

Sagens baggrund

Fredningsnævnet for Sydjylland, Nordlig del, modtog den 22. juni 2022 et forslag fra Danmarks Naturfredningsforening og Varde Kommune om fredning af Lyngbos Hede. Fredningsforslaget omfatter ca. 257 ha fordelt på 9 lodsejere, herunder Naturstyrelsen.

Fredningen har til formål

- at de landskabelige og naturmæssige kvaliteter bevares og forbedres,
- at områdets fremtidige rekreative anvendelse sikres og forbedres,
- at området friholdes for veje og andre permanente anlæg, som vil fragmentere området,
- at der sikres grundlag for naturpleje,
- at medvirke til at sikre en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, som området er udpeget for i henhold til EU's habitatdirektiv.

Regelgrundlaget for fredningsnævnets afgørelse

Det fremgår af miljøvurderingslovens § 2, stk. 1, nr. 1, at loven finder anvendelse på planer og programmer, som enten fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser til projekter eller medfører krav om en vurdering af virkningen på et internationalt naturbeskyttelsesområde under hensyntagen til områdets bevaringsmålsætninger, og som udarbejdes eller vedtages af en myndighed, udarbejdes med henblik på Folketingets vedtagelse af planer og programmer via en lovgivningsprocedure og udarbejdes i henhold til love, administrative retsfor skrifter eller administrative beslutninger.

Det fremgår af § 2, stk. 2, at loven også finder anvendelse på ændringer i planer og programmer.

I miljøvurderingslovens § 8, stk. 1, nr. 1, 2 og 3 er anført de typer af planer og programmer, hvor det er obligatorisk at udarbejde en miljørapport og foretage en miljøvurdering.

I miljøvurderingslovens § 8, stk. 2, er anført de typer af planer og programmer, som skal undergå en screening med henblik på at vurdere, om der skal udarbejdes en miljørapport og foretages en miljøvurdering.

Det fremgår af miljøvurderingslovens § 8, stk. 2, nr. 1, at myndigheden skal gennemføre en vurdering af, om planer og programmer kan få væsentlig indvirkning på miljøet, når disse er omfattet af stk. 1, nr. 1, og kun fastlægger anvendelsen af mindre områder på lokalt plan eller angiver mindre ændringer i sådanne planer eller programmer, og det fremgår af lovens § 8, stk. 2, nr. 2, at vurderingen af, om planer og programmer kan få væsentlig indvirkning på miljøet også skal gennemføres, hvis disse i øvrigt fastlægger rammerne for fremtidige anlægstilladelser og kan forventes at få væsentlig indvirkning på miljøet.

Det fremgår endeligt af miljøvurderingslovens § 10, at myndigheden træffer afgørelse om, hvorvidt planer og programmer efter § 8, stk. 2, er omfattet af kravet om miljøvurdering. Ved afgørelsen skal myndigheden inddrage de relevante kriterier i bilag 3 og resultaterne af høringerne efter lovens § 32.

Det faktiske grundlag for fredningsnævnets afgørelse

Det område, som et fredningsforslag omfatter, skal i henhold til miljøvurderingslovens § 8, stk. 2, nr. 1, screenes, fordi fredningsforslaget er omfattet af lovens § 8, stk. 1, nr. 1.

Efter orientering fra Miljøstyrelsen af 22. maj 2018 om reglerne for miljøvurdering af fredningsforslag, skal sagsrejser vurdere, om forslaget er omfattet af miljøvurderingsreglerne samt tilvejebringelse det faktuelle grundlag for miljøvurderingen.

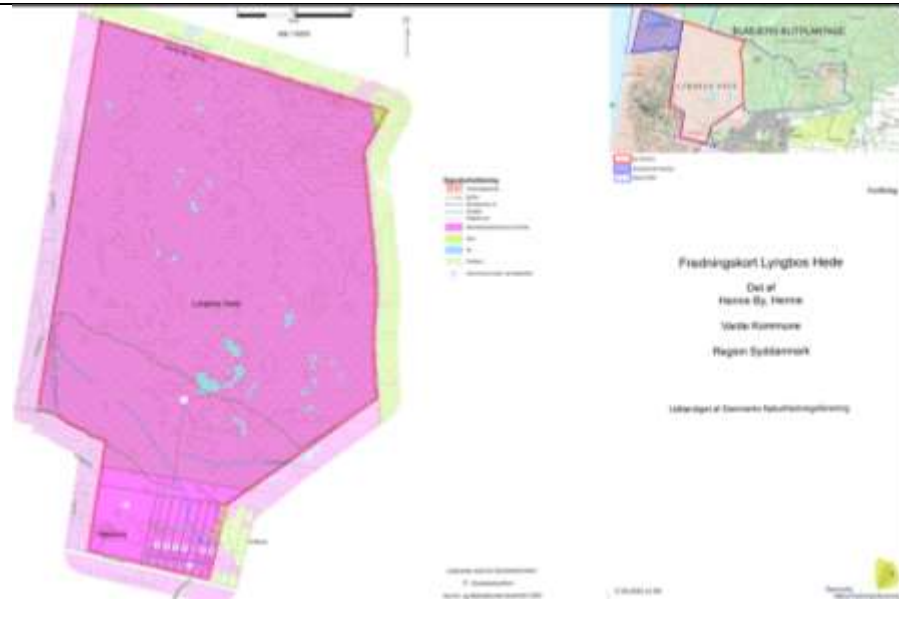
Sagsrejserne har 13. november 2023 sendt et opdateret screeningsnotat, hvoraf blandt andet fremgår

” ...

Danmarks Naturfredningsforening og Varde Kommune har vurderet, at fredningsforslaget er omfattet af lovens § 8, stk. 2 og har derfor foretaget en screening af de forventede miljøkonsekvenser som følge af fredningsforslaget. Screeningen er foretaget med udgangspunkt i kriterierne i bilag 3 til lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter, og vurderingen fremgår af nedenstående skema.

Det er fredningsnævnet, der jf. § 10 i miljøvurderingsloven træffer endelig afgørelse om hvorvidt der er krav om miljøvurdering eller ej på baggrund af oplysningerne i screeningskemaet.

Titel	Fredningsforslag for
Beskrivelse af fredningsforslaget	Danmarks Naturfredningsforening og Varde Kommune har rejst denne frednings-sag, som omfatter 257 ha. Fredningsforslaget er beliggende i landzone. Fredningen har til formål, at 1. at de landskabelige og naturmæssige kvaliteter bevares og forbedres, 2. at områdets fremtidige rekreative anvendelse sikres og forbedres, 3. at området friholdes for veje og andre permanente anlæg, som vil fragmen-tere området, 4. at der sikres grundlag for naturpleje, 5. at medvirke til at sikre en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, som området er udpeget for i henhold til EU's habitatdirektiv,

Kort over området		
Omfatter fredningsforslaget forhold, der efter lovens § 8, stk. 1, nr. 1 og 2, betyder, at der skal udarbejdes miljørapport og –vurdering?:		
Er fredningsforslaget omfattet af lovens bilag 1 eller 2? (udgør rammen for fremtidige anlægstilladelser)	Nej	Fredningsforslaget udgør ikke rammen om kommende anlægsprojekter
Medfører fredningsforslaget krav om vurdering af virkning på et internationalt naturbeskyttelsesområde? (forventes at medføre væsentlig påvirkning af natura2000-område)	Nej	Størstedelen af fredningsområdet ligger inden for Natura 2000-område nr. 83, Habitatområde H72. Fredningen får til formål blandt andet at bevare og forbedre naturværdierne i området, herunder at medvirke til at sikre gunstig bevaringsstatus for udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området. Fredningen vil derfor direkte understøtte målsætningerne i Natura 2000 planen gennem naturpleje, som vil fremme en positiv videreudvikling af biodiversiteten generelt og udpegningsgrundlaget specifikt.

Indvirkning på miljøet

Miljøparametre	Negativ påvirkning	Positiv påvirkning	Ingen påvirkning	Vurderes nærmere	Bemærkninger

Fredningsforslagets indvirkning på eller relevans for andre projekter og aktiviteter		x			Fredningen lægger ikke op til hverken byggeri eller tekniske anlæg. Fredningen har ej heller relevans for andre aktuelle projekter eller aktiviteter, men vil fremover begrænse muligheden for f.eks. vindmøller. Fredningsforslaget vil i en vis udstrækning beskytte området bedre imod kampvogns-kørespør end det, som ligger i en aftale mellem Naturstyrelsen og Forsvarsministeriet.
Fredningsforslagets indvirkning på eller relevans for anden planlægning og lovgivning			x		Fredningsforslaget vil ikke være til hinder for at udpegning i gældende kommuneplan som bevaringsværdigt landskab, naturbeskyttelsesområde, økologisk forbindelse og område med drikkevandsinteresser opretholdes.
Vurdering af fredningsforslagets miljømæssige indvirkning i forhold til størrelse, geografisk udbredelse og indbyrdes påvirkning			x		Fredningsforslaget vurderes ikke at have miljømæssige indvirkninger på de nævnte forhold.
By- og kulturmiljø					
Bymiljø/bygninger			x		Fredningsforslaget berører ikke bestående bymiljøer eller bevaringsværdige bygninger.
Fortidsminder			x		Fredningsområdet rummer hverken fredede eller ikke-fredede fortidsminder, beskyttede sten- og jorddiger eller lignende.
Befolkningens sundhed/sikkerhed					
Handicappede og mobilitetshæmmede personer			x		Fredningsforslaget giver mulighed for vedligehold og etablering af stier, men fastlægger ikke beskaffenhed af disse.
Brand, eksplosion, giftpåvirkning			x		Fredningsforslaget giver fortsat mulighed for anvendelse af kontrolleret afbrænding i naturplejen og forhindrer ikke eftersøgning og bortskafning af udetoneret ammunition.
Forurening					
Jordforurening, håndtering og flytning			x		Der forekommer ikke jordforurening inden for fredningsområdet. At fredning forbyder terrænregulering og jordflytning er således uden betydning.
Vand					
Grundvandsforhold			x		Fredningsforslaget vil være med til at beskytte drikkevandsinteresser i området ved at fastholde det i en tilstand uden anvendelse af gødning og pesticider.
Jord					
Jordbund og jordarealer			x		Ingen relevante forhold inden for fredningsområdet.
Luft					

Luftforurening og påvirkning af luftkvaliteten			x		Ingen relevante forhold inden for fredningsområdet.
Klima					
Klimatiske faktorer som drivhusgasser, klimatilpasning mv.			x		Ingen relevante forhold inden for fredningsområdet.
Trafik					
Trafikafvikling/-belastning samt trafikstøj og trafiksikkerhed			x		Fredningsforslaget medfører ikke ændringer i adgangsveje, trafikafvikling eller eksisterende vejforløb.
Natur					
Internationale naturbeskyttelsesområder (Natura 2000, Ramsar mv.)		X			Fredningsområdet er udpeget som habitatområde nr. 72 Blåbjerg Egekrat, Lyngbos Hede og Hennegårds Klitter, som indgår i Natura 2000-område nr. 83 Blåbjerg Egekrat, Lyngbos Hede og Hennegårds klitter. Fredningsområdet udgør med undtagelse af et mindre areal på cirka 1,7 hektar, som grænser til sommerhusområdet i sydvest, cirka 255 hektar af habitatområdet, som er på i alt cirka 690 hektar. Udpegningsgrundlaget for Habitatområde 72 er: Forklit Grå/grøn klit Skovklit Søbred med småurter Hvid klit Klithede Grårisklit Klitlavning Tørvelavning Følgende habitatnaturtyper er registreret i fredningsområdet: Klithede (2140) Grå/grøn klit (2130) Klitlavning (2190) Tørvelavning (7150)

				Klithede (2140) og Grå/grøn klit (2130) er, som tidligere nævnt, særligt prioriterede naturtyper, som forpligter staten til at gøre en særlig indsats for at beskytte og bevare områdets natur. Følgende bilag IV-arter forekommer i området: • Markfirben (er på udpegningsgrundlaget) • Rensdyrlav • Rødgrenet tørvemos • Ulv (ulveekskrementer konstateret ved selvsyn på fredningsnævnets besigtigelse) Fredningen får til formål at bevare og forbedre naturværdierne i området, herunder at medvirke til at sikre gunstig bevaringsstatus for udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området. Fredningen vil derfor direkte understøtte målsætningerne i Natura 2000-planen gennem målrettet naturpleje. Fredningsforslaget vurderes dermed at være positivt i forhold til mulighederne for at sikre gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, som udgør udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 83. Fredningsforslaget er ikke en tilladelse til kampvognskørsel og derfor tager fredningsforslaget ikke stilling til eventuelle skader på naturen som følge af kørsel med kampvogne. Der tages derfor forbehold for, at myndighederne ikke tillader kørsel med kampvogne på heden pga. Natura 2000-beskyttelsen uden at foretage den nødvendige myndighedsbehandling herom.
Sjældne, udryddelsestruede eller fredede dyr, planter eller naturtyper		x		Fredningsforslaget vurderes at være til gavn for områdets sjældne arter og naturtyper. I dag er langt størstedelen af området offentligt ejet, mens flere småparceller er privatejet. Fredning sikrer at myndighederne, uanset ejerskabet, kan foretage naturpleje, der fremmer biodiversiteten.
Naturbeskyttelse (§3)		X		Fredningsforslaget vil medvirke til at forhindre, at lysåbne, beskyttede naturtyper vokser ud af beskyttelsen. Samtidig vil en fredning give plejemyndigheden mulighed for at gennemføre pleje på privatejede arealer, som pt er ved at gro til i bl.a. bjergfy.

Spredningskorridorer/økologiske forbindelser		X			Fredningsforslaget vil medvirke til at opretholde områdets værdi som økologisk forbindelse mellem tilgrænsende naturarealer som Filsøområdet, Hennegårds Klitter og Blåbjerg Klitplantage.
Landskab					
Bevaringsværdige landskaber, geologi, kystlandskaber mv.		X			Fredningsforslaget sikrer fortsat synlighed af bevaringsværdige landskaber.
Andet					
Kumulativ effekt sammen med andre planer og projekter			X		Ingen relevante forhold
Miljøpåvirkning af grænseoverskridende karakter			X		Ingen relevante forhold

Myndighedens konklusion

	ja	nej	Uddybning
Giver resultatet af screeningen anledning til at antage, at fredningsforslaget vil kunne påvirke miljøet væsentligt, således, at det er omfattet af krav om miljøvurdering?:		x	Fredningsforslaget lægger op til en naturmæssig beskyttelse af området, som på sigt vil styrke udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området og forbedre levedmulighederne for bilag IV-arter, samt styrke deres leve- og spredningsmulighederne. Det vurderes på den baggrund, at fredningsforslaget ikke vil påvirke miljøet negativt, men vil fastholde områdets naturmæssige, landskabelige, kulturhistoriske og rekreative værdier. Fredningsforslaget vurderes dermed ikke at være omfattet af krav om miljøvurdering.

...

Høring af berørte myndigheder

Fredningsnævnet har i medfør af miljøvurderingslovens § 32, stk. 1, nr. 1 anmodet Styrelsen for Grøn arealoplægning og vandmiljø, Varde kommune og Naturstyrelsen om en udtalelse i anledning af screeningen af fredningsområdet.

Varde Kommune har ikke haft bemærkninger til screeningen af fredningsområdet.

Styrelsen for Grøn arealoplægning og vandmiljø har ikke haft bemærkninger til screeningen af fredningsområdet.

Naturstyrelsen har ikke sendt bemærkninger.

Sagens behandling

Fredningsnævnet består under behandlingen af denne sag af suppleant for nævnets formand, dommer Vagn Kastbjerg, det ministerielt udpegede medlem Flemming Davidsen og det kommunalt udpegede medlem Rasmus Sømod.

Afgørelsen er truffet i enighed.

Afgørelsen

Fredningsnævnet har gennemgået og vurderet screeningen foretaget af Danmarks Naturfredningsforening og Varde kommune, og sammenholdt de enkelte vurderinger i screeningen med fredningsforslaget og udkastet til fredningsbestemmelser, høringssvarene og sagens oplysninger i øvrigt.

Fredningsnævnet kan ikke godkende den del af de foreslåede fredningsbestemmelserne, der tillader nogen form for kørsel med kampvogne i det fredede område, som nærmere begrundet i fredningsafgørelsen.

I screeningsvurderingerne har sagsrejser udtrykkeligt ikke taget stilling til eventuelle skader på naturen som følge af kørsel med kampvogne.

Fredningsnævnet lægger i overensstemmelse med screeningsnotatet til grund, at der for ingen af miljøparametrene ved vurderingen af fredningsforslaget kan konstateres nogen negativ påvirkning, men enten ingen eller for flere vigtige parametre en positiv påvirkning.

Fredningsnævnet vurderer, at der med fredningsforslaget, hvor kørsel med kampvogne i det fredede område ikke er tilladt, lægges op til en naturmæssig beskyttelse af området, som på sigt vil styrke udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området og forbedre levemulighederne for bilag IV-arter, samt styrke deres leve- og spredningsmulighederne,

Der sikres en fastholdelse af områdets naturmæssige, landskabelige og rekreative værdier, bl.a. ved en nødvendige pleje af området.

Samlet vurderer fredningsnævnet, at området i overvejende grad med en fredning, hvor kørsel med kampvogne i det fredede område ikke er tilladt, må forventes at videreføre og sikre sine nuværende karakteristika, hvorfor fredningsforslaget ikke vil få væsentlig indvirkning på miljøet i miljølovens forstand.

På denne baggrund træffer fredningsnævnet afgørelse om, at der ikke skal udarbejdes en miljøvurdering af fredningsforslaget, jf. miljøvurderingslovens § 10.

Denne afgørelse sendes til de klageberettigede og bekendtgøres offentligt.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.mfkn.naevneneshus.dk.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Yderligere oplysninger kan findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.mfkn.naevneneshus.dk.

Vagn Kastbjerg

Flemming Davidsen

Rasmus Sømod